

šio neku od ugovorenih ili propisanih mera prevencije, što je bilo od uticaja na realizaciju rizika i obim nastale štete. Ako osiguranik nije namenski utrošio sredstva, odnosno nije ih upotrebio u skladu sa ugovorom o preventivi, na zahtev osiguravača biće dužan da ih vrati, sa pripadajućom zakonskom kamatom.³⁹ Prilikom obnove osiguranja, osiguravač može, ukoliko osiguranik do tada nije preduzeo adekvatne preventivne mere, da odbije da primi određene rizike u osiguravajuće pokriće.

Međutim, aktivnosti osiguravača na polju preventive ne treba ograničavati samo na davanje određenih novčanih iznosa osiguranicima. Osim što je dužan da prati kako se sredstva preventive koriste, osiguravač treba da ostvari i adekvatnu vezu sa osiguranikom u svim fazama pripremanja i realizacije ugovora o osiguranju. Saradnjom stručnjaka osiguravača iz pribave i iz procena šteta, sa radnicima osiguravača angažovanim na poslovima održavanja i praćenja rada pogona, počev od snimanja rizika pa do utvrđivanja uzroka štete, mogu se uočiti brojni nedostaci i preduprediti štetni događaji.

7. ZAKLJUČAK

Mada je statistički osiguranje od loma mašina za osiguravače još uvek tehnički pozitivna podvrsta osiguranja, štete su svake godine sve brojnije i veće, a u pojedinim slučajevima daleko prevazilaze ugovorenu premiju. Razlog za ovo treba tražiti u zastareloj opremi, neadekvatnom održavanju, nestručnom rukovanju, a u krajnjoj liniji i nedovoljnom preduzimanju mera da do kvarova uopšte dođe. Tim pre, osiguranje deluje kao jedini efikasni modus za izravnavanje rizika, jer osiguranici najčešće nemaju dovoljno sredstava da u slučaju

Zoran ILKIĆ, LLD

Law agent in damages, Insurance Co.,
DDOR NOVI SAD, Novi Sad, Serbia

lomova plaćaju popravke ili nabavljaju nove mašine i proizvodne linije.

Primetna je velika sličnost u klasičnim uslovima osiguranja osiguravajućih kompanija, pa korisnici i nemaju velikog izbora u pogledu odabira osiguravajućeg pokrića. Uglavnom se osiguravaju iste opasnosti, odnosno isključeni su isti rizici. Stoga bi bilo korisno proširiti primenu osiguranja „svih rizika”, jer je teret dokazivanja realizacije osiguranog slučaja prebačen na osiguravača, što znatno olakšava procesni položaj osiguranika. Ali, stiče se utisak da se ovim načinom osiguranja ne posvećuje adekvatna pažnja lomu mašina, jer je u nekim slučajevima to tek dopunski rizik koji se posebno ugovara, a ponegde je pokriće ograničeno vremenski ili na neki drugi način.

Svakako je pozitivan pomak načinio zakonodavac, kada je dodatno propisao da je osiguravač dužan da i pismeno upozori ugovarača osiguranja o rizicima i isključenjima koji se odnose na osiguravajuće pokriće. Imajući u vidu kompleksnost uslova osiguranja, posebno informisanje o opsegu pokrića, to će doprineti da osiguranici bolje shvate ugovor o osiguranju, a sa druge strane da se preduprede buduće nesuglasice i sporovi. Konkretno, za osiguranje mašina od lomova ovo je od velikog značaja, budući da uslovi osiguranja redovno sadrže veliki broj isključenja i restriktivnih klauzula, koje mogu dovesti čak i do gubitka prava na naknadu.

Pored pravilne procene rizika, od značaja za smanjenje šteta je i preventiva, koju bi trebalo ostvarivati u saradnji sa osiguravačem, ne samo u obliku davanja novčanih sredstava, već i kroz tesnu saradnju stručnih službi u svim fazama zaključivanja i trajanja ugovora o osiguranju.

Machinery breakdown insurance, risk management and prevention in Serbia

UDC: 368.187

Professional paper

SUMMARY

This paper analyses the machinery breakdown insurance, which provides insurance protection of the machines, as well as of complex industrial system and equipment. The insurance includes failures which may occur in the process of production. Special attention

³⁹ Presuda Privrednog apelacionog suda br.9.Pž.10520/2012 od 20. 12. 2012. godine.

is paid to the contents of the insurance contract, its subject, the risks, the dangers that are excluded from insurance, the way of assessing the value of insured items, as well as the method of determining the amount of the premium. The traditional way of insurance is used, which means covered risks and insurance of machinery within the property insurance on the principle „all risks”, the stock insurance due to breakage of machines which can cause damage. The author has

also pointed out the importance of risk management and prevention, as a way of minimizing potential hazards, but some of which can significantly depend on the decision of the insured about what level of coverage he wants to obtain from the insurer.

The study used inductive-deductive and comparative-legal method, with the analysis of a number of policy conditions of different insurance companies.

Key words: insurance, machinery breakdown, damage, compensation, risk, prevention

LITERATURA (REFERENCES)

- Allianz Zagreb. (2008a). *Klauzule za osiguranje strojeva od loma*, Zagreb.
- Allianz Zagreb. (2008b). *Uvjeti za osiguranje strojeva od loma*, Zagreb.
- American Insurance Association, *Business Interruption Insurance*, dostupno na: <http://www.aiadc.org/AIAdotNET/docHandler.aspx?DocID=287081>, 10. 2. 2015.
- Croatia osiguranje. (2006). *Uvjeti za osiguranje strojeva od loma i nekih drugih rizika*, Zagreb.
- DDOR NOVI SAD. (2011). *Tarifa premija III – za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti*, Novi Sad.
- DDOR NOVI SAD. (2012). *Uslovi za osiguranje imovine i prekida rada od svih rizika*, Novi Sad.
- GDV-Die Deutschen Versicherten. (2011). *Allgemeine Bedingungen für die Maschinen - Betriebsunterbrechungsversicherung*, Berlin.
- Generali Osiguranje Srbija. (2005). *Uslovi za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti*, Beograd.
- Gjensidige, Maskiner Forsikringsbetingelser R325 121, København, 2012.
- Ivančević, K. (2008). Zaštita potrošača kroz zakonske odredbe koje se odnose na ugovor o osiguranju, u: Slavnić, J., Šulejić, P. i Pak, J. (urednici): „Evropski put” prava osiguranja Srbije, posebno ugovora o osiguranju (369–391). Beograd: Udruženje za pravo osiguranja Srbije.
- Ivanović, S. (2003). Upravljanje rizikom i osiguranje, *Industrija*, 1-2, 69–82.
- Jovanović, M. (2012). Osiguranje od svih rizika na tržištu osiguranja u Srbiji, *Revija za pravo osiguranja*, 4, 69–74.
- Lovćen osiguranje. (2004). *Opšti uslovi za osiguranje mašina od loma*, Podgorica.
- Lowry, J., Rawlings, Ph. (2005). *Insurance Law: Doctrines and Principles*, Oxford and Portland: Hart Publishing.
- Marović, B., Avdalović, V. (2006). *Osiguranje i teorija rizika*, Subotica: Centar za automatizaciju i mehatroniku, Beogradska bankarska akademija.
- Narodna banka Srbije. (2013a). *Broj i iznos šteta po vrstama i tarifama osiguranja za Srbiju u 2013. godini*, dostupno na: http://www.nbs.rs/export/download/osg-izv-y/god_T2_2013.pdf, 10. 2. 2015.
- Narodna banka Srbije. (2013b). *Pregled broja osiguranja, broja osiguranika i premije po vrstama i tarifama osiguranja za Srbiju u 2013. godini*, dostupno na: http://www.nbs.rs/export/download/osg-izv-y/god_T1_2013.pdf, 10. 2. 2015.
- Samardžić, S. (2008). Osiguranje imovine po načelu „svi rizici”, *Revija za pravo osiguranja*, 1-2, 11–18.
- Sava osiguranje. (2009). *Posebni uslovi za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti*, Beograd.
- Sønderjusk. (2008). *Forsikringsbetingelser for Maskin - Maskindriftstabsforsikring*, Sønderborg.
- Topdanmark. (1988). *Vilkår for Maskinforsikring og Maskindriftstabsforsikring*, Ballerup.
- Tryg. (2011). *Forsikringsbetingelser for All Risks forsikring nr. 642-203T*, Ballerup.
- Ungarelli, L. D. (1984). *Insurance and Prevention: Why and How?*, dostupno na: http://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/7352/librarytrendsv33i1g_opt.pdf?sequence=1, 20. 2. 2015.
- Uniqa osiguranje. (2000). *Opći uvjeti osiguranja obrta i industrije sa pokrićem za sve rizike – ALL RISK osiguranje*, Zagreb, OUSR – verzija 1.
- Uniqa osiguranje. (2006). *Opći uvjeti za osiguranje strojeva, strojarskih postrojenja i aparata od loma i nekih drugih opasnosti*, Zagreb, OLS 3/2006.
- Zakon o osiguranju, *Službeni glasnik RS*, br. 139/2014.
- Zurich. (2008). *Allgemeine Bedingungen für die Maschinen - Betriebsunterbrechungsversicherung*.
- Žarković, N. (2013). *Pojmovnik osiguranja*, Novi Sad: Skonto.